

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.006.02.2021

Pan
Bartłomiej Kucharyk
Wójt Przytocznej
ul. Rokitniańska 4
66-340 Przytoczna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/021 – Funkcjonowanie szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Przytocznej, ul. Rokitniańska 4, 66-340 Przytoczna (dalej: Urząd lub Gmina)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bartłomiej Kucharyk, od 5 grudnia 2010 r. Wójt Przytocznej (dalej: <i>Wójt</i>)
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapewnienie warunków działania szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2021 ¹ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Paweł Pawlak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/32/2021 z 24 maja 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Do czasu zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. (dalej: *ustawa o NIK*).

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wójt Gminy Przytoczna w kontrolowanym okresie podjął wystarczające działania w celu zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19. Szkołom stworzono warunki techniczne umożliwiające realizację kształcenia dzieci i młodzieży w formie zdalnej oraz bezpieczne i higieniczne warunki, w trakcie wykonywania zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych na terenie szkół. Pozyskano z budżetu Unii Europejskiej i budżetu państwa środki na zakup dla szkół sprzętu komputerowego oraz dofinansowanie zakupu sprzętu dla nauczycieli (tzw. 500+ dla nauczycieli). Do szkół zostały przekazane niezbędne środki ochrony osobistej. Pracownicy Urzędu współpracowali z innymi podmiotami na rzecz wsparcia szkół, uczniów i nauczycieli w sytuacji zagrożenia COVID-19. W budżetach Gminy na lata 2019-2021 zaplanowano środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, w wysokości wynikającej z art. 70a ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela⁴.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

1.1. Według stanu na dzień 30 września w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 na terenie Gminy funkcjonowały dwie szkoły, obie prowadzone przez Gminę, tj.:

Opis stanu
faktycznego

- a) Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Kusocińskiego w Przytocznej (dalej Szkoła w Przytocznej lub SP w Przytocznej),
- b) Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Wierzbnie (dalej Szkoła w Wierzbnie lub SP w Wierzbnie).

Stosownie do art. 11 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe⁶ zadaniem oświatowym jednostek samorządu terytorialnego jest zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki, także kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej.

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 (na dzień 30 września danego roku) do szkół podstawowych, uczęszczało odpowiednio 457 i 459 uczniów.

Na podstawie SIO⁷ ustalono zmiany ilościowe uczniów, w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 (stan na 30 września):

- a) SP w Przytocznej – liczba uczniów zwiększyła się z 390 do 401, tj. o 11. W placówce było odpowiednio 15 i 18 uczniów z orzeczeniami, z czego: o potrzebie kształcenia specjalnego było to 14 i 17 uczniów oraz jeden uczeń z orzeczeniem o potrzebie indywidualnego nauczania;
- b) SP w Wierzbnie – liczba uczniów zmniejszyła się z 67 do 58, tj. o dziwięciu.

(akta kontroli str. 3, 226-243)

W okresie objętym kontrolą nie nastąpiły likwidacja czy też przekształcenie którejkolwiek ze szkół.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela - Dz. U. z 2019 r. poz. 2215.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, Dz. U. z 2020 r. poz. 910.

⁷ System Informacji Oświatowej.

Liczba nauczycieli w gminnych szkołach nie uległa zmianie. Wg stanu na 30 września 2019 r. spośród 58 nauczycieli 40 było zatrudnionych w SP w Przytocznej, a 18 w SP w Wierzbnie, natomiast na 30 września 2020 r. było to 38 zatrudnionych w SP w Przytocznej oraz 20 w SP w Wierzbnie. Odpowiednio liczna etatów nauczycielskich z zatrudnienia wynosiła: w roku szkolnym 2019/2020 – SP Przytoczna - 37,28 i SP Wierzbno - 11,86 oraz w 2020/2021, odpowiednio 35,67 i 11,61.

Liczba osób zatrudnionych na stanowiskach administracji i obsługi (bez względu na formę zatrudnienia) dla obu placówek wynosiła w kolejnych latach szkolnych odpowiednio 23 i 25 pracowników, zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez gminę, zaś wymiar ich etatów w poszczególnych latach szkolnych wyniósł odpowiednio 20,25 i 22,25. W badanym okresie liczba pracowników (i etatów) wzrosła o dwa. W gminie nie podejmowano działań mających na celu ograniczenie zatrudnienia w administracji lub wśród pracowników obsługi w szkołach.

(akta kontroli str. 226-243)

Dyrektorzy szkół nie składali do organu prowadzącego, w związku z epidemią COVID-19, wniosków o zatrudnienie dodatkowych nauczycieli, pomocy nauczyciela czy też pracowników administracji.

(akta kontroli str. 9)

1.2. W latach 2019-2020 dochody gminy spadły z 38 266,8 tys. zł do 33 486,8 tys. zł, tj. o 12,5 %.

Jak podała Skarbnik Gminy wynik wykonania budżetu roku 2019 jest wynikiem nadzwyczajnym związanym z realizowanym przez gminę projektem dotyczącym przebudowy i rozbudowy budynku przedszkola przy udziale środków unijnych. W kwocie dochodów wykonanych i tym samym nadwyżki budżetowej zawarta jest dotacja celowa w kwocie 5 049,6 tys. zł, otrzymana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020 jako refundacja wcześniej poniesionych wydatków na ww. inwestycję.

W badanym okresie gmina posiadała nadwyżkę budżetową: w 2019 r. 8 687,2 tys. zł, w 2020 r. – 1 570,4 tys. zł, zaś za I kwartał 2021 r. – 1 764,9 tys. zł. Relacja dochodów do wydatków w budżecie gminy dla lat budżetowych 2019, 2020 i 2021 (wykonanie za I kw.) wynosiła odpowiednio 129%, 105% i 123%.

Dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej wyniosły w kolejnych latach: w 2019 r. - 4 841,6 tys. zł (w tym zwiększenie subwencji w wysokości 110,7 tys. zł, w związku z podwyżkami wynagrodzeń nauczycieli), w 2020 r. - 5 086,3 tys. zł (w tym zwiększenie 23 tys. zł związane z wypłatą dodatków dla nauczycieli) oraz 2 010,4 tys. zł (za I kw. 2021 r.).

Wysokość subwencji przekazanej na zadania szkolne, tj. (subwencje oświatowe: SOA i SOB) w poszczególnych latach wyniosła 4 435,7 tys. zł i 4 710,0 tys. zł, pokrywając w 100% wydatki związane z wynagrodzeniami nauczycieli (wynoszące odpowiednio 3 978,1 tys. zł i 4 299,8 tys. zł). Wysokość subwencji na zadania szkolne na 2021 r. zaplanowano na 4 841,3 tys. zł, przy wydatkach w I kwartale 2021 r. wynoszących 1 362,9 tys. zł.

Gmina Przytoczna otrzymała w kontrolowanym okresie dotacje z budżetu państwa na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe w wysokości:

- w 2020 r.: plan 54 839,51 zł, wykorzystanie 53 959,92 zł, zwrot niewykorzystanej dotacji na rachunek Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. (dalej LUW) w wysokości 879,59 zł nastąpił terminowo, tj. 26 stycznia 2021 r.;

- w 2019 r.: plan 43 320,66 zł, wykorzystanie 43 057,94 zł, zwrot niewykorzystanej dotacji na rachunek LUW w wysokości 262,72 zł nastąpił terminowo, tj. 2 stycznia 2020 r.

Dane w zakresie pozyskanych środków z UE, ich wysokości i przeznaczenia opisano w pkt. 1.3. niniejszego wystąpienia.

Gmina nie wnioskowała w kontrolowanym okresie (w szczególności w okresie epidemii) o środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na zadanie związane z prowadzeniem szkół.

Jak wskazała Sekretarz: Gmina Przytoczna w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 nie wnioskowała do Ministerstwa Edukacji Narodowej⁸ o rezerwę 0,4 % z części oświatowej subwencji ogólnej, ponieważ kryteria podziału części oświatowej subwencji wykluczały możliwość ubiegania się o środki rezerwy. Szkoły, dla których organem prowadzącym jest gmina Przytoczna nie spełniano szczegółowo określonych kryteriów do udzielenia pomocy.

(akta kontroli str. 7, 117-225, 244-329)

Wydatki w poszczególnych latach na prowadzenie szkół w gminie wyniosły:

- w 2019 r. – 6 433,2 tys. zł,

- w 2020 r. – 6 566,8 tys. zł,

- w I kwartale 2021 r. – 1 962,4 tys. zł.

Środki własne jakie gmina przeznaczyła na realizację zadań związanych z prowadzeniem szkół w 2019 r. wyniosły 1 954,4 tys. zł, zaś w 2020 r. – 1 687,9 tys. zł.

Gmina nie wyasygnowała dodatkowych środków dla nauczycieli na nadrobienie różnic programowych, które powstały w wyniku zdalnego nauczania, co Sekretarz Gminy wyjaśniła, tym że po dokonaniu analizy bieżącego roku szkolnego i stwierdzeniu braków, gmina Przytoczna do dnia 5 lipca 2021 r. za pośrednictwem aplikacji SIO będzie wnioskować do Ministerstwa Edukacji Narodowej o środki finansowe na zajęcia wspomagające w ramach Kryterium VII. podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021 „Finansowanie zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz zajęć z języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego”.

(akta kontroli str. 7, 370)

1.3. W badanym okresie oraz latach wcześniejszych gmina wyposażała obie szkoły w sprzęt do zdalnego nauczania.

W okresie przed pojawieniem się zagrożenia COVID-19, tj. w latach 2017-2018 gmina w ramach projektu „Aktywna tablica”, realizowanego dla obu placówek oświatowych, zakupiła: dla SP Wierzbnio - dwie interaktywne tablice z projektorem oraz głośnikami, dla SP Przytoczna – cztery tablice interaktywne i trzy projektory. W każdej z edycji programu (2017 r. i 2018 r.) szkoły otrzymały pomoce dydaktyczne o wartości po 17,5 tys. zł.

W zakresie zapewniania warunków umożliwiających kształcenie uczniów w formie zdalnego nauczania w sytuacji zagrożenia COVID-19 w badanym okresie, w ramach

⁸ Od 1.01.2021 r. Ministerstwem Edukacji i Nauki.

realizacji projektów⁹ „Zdalna szkoła” oraz „Zdalna szkoła +”, zostały zakupione urządzenia oraz sprzęt komputerowy dla nauczycieli i uczniów.

Gmina w 2020 r. pozyskała środki zewnętrzne na zadania związane z prowadzeniem zdalnego nauczania w placówkach oświatowych znajdujących się na jej terenie, i tak:

a) „Zdalna Szkoła” – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego, na podstawie umowy o powierzenie grantu nr 996/2020 z dnia 22 kwietnia 2020 r., gmina otrzymała dofinansowanie w kwocie 59 971 zł (wykorzystano 59 950 zł) w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej nr I „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu” działania 1.1.: „Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach”. Limit środków dla Gminy w wysokości 60 tys. zł, został ustalony według liczby rodzin wielodzietnych z terenu gminy.

W ramach ww. programu gmina zakupiła 16 laptopów, 31 tabletów ze słuchawkami, dla uczniów i nauczycieli szkół podstawowych w Przytocznej (9 laptopów i 31 tabletów ze słuchawkami) i Wierzbnie (7 laptopów).

b) „Zdalna Szkoła +” – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego, na podstawie umowy o powierzenie grantu nr 595 00 07 539 z dnia 17 listopada 2020 r., otrzymała dofinansowanie w kwocie 55 000 zł (wykorzystano 54 909 zł) w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej nr I „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu” działania 1.1.: „Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach”. Gminie Przytoczna przydzielono limit środków w wysokości 55 tys. zł, który został ustalony według liczby rodzin wielodzietnych na terenie gminy.

W ramach ww. projektu gmina zakupiła 20 komputerów stacjonarnych oraz 5 laptopów, dla uczniów i nauczycieli szkół podstawowych w Przytocznej (10 komputerów i 5 laptopów) i Wierzbnie (10 komputerów).

Według Sekretarz Gminy wyposażenie szkół zaspokaja potrzeby w zakresie kształcenia na odległość zarówno nauczycieli jak też uczniów.

Sprzęt i urządzenia do zdalnego nauczania będący w posiadaniu placówek oświatowych na terenie gminy (przeznaczony do dyspozycji dla nauczycieli i uczniów), wg stanu na czerwiec 2021 r. to, w szczególności:

a) SP Przytoczna: rzutniki – 18 szt., tablice interaktywne – 18 szt., komputery stacjonarne – 81 szt., laptopy - 55 szt., tablety – 46 szt.;

b) SP Wierzbno: rzutniki – 10 szt., tablice interaktywne – 8 szt., komputery stacjonarne – 20 szt., laptopy - 23 szt., tablety – 4 szt.

Dodatkowo działania podejmowane przez gminę na wypadek wprowadzenia zdalnej nauki po 1 września 2020 r. obejmowały m.in. zmianę rozkładu jazdy autobusów szkolnych celem dostosowania do zmienionych godzin rozpoczęcia zajęć szkolnych (przewozy realizowały jak w roku szkolnym wcześniej 4 autobusy, lecz o zmienionych godzinach), zwiększenie prędkości połączenia internetowego na terenie szkół oraz przedłużenie dostępności do dziennika elektronicznego, będącego jednym z kanałów komunikacji nauczycieli z rodzicami i uczniami.

(akta kontroli str. 10-41)

⁹ Działania finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

1.4. Gmina w związku ze stanem epidemii podejmowała działania mające na celu uwzględnianie potrzeb związanych z poprawą warunków lokalowych oraz stanem bezpieczeństwa w szkołach.

W zakresie warunków lokalowych ustalono m.in., że:

a) SP w Przytocznej mieści się w dwóch budynkach połączonych halą sportową. Do budynku prowadzi pięć wejść, co pozwala na ograniczanie kontaktów. W związku z wprowadzonym od marca 2020 r. stanem epidemii zmieniły się zasady rozpoczynania zajęć lekcyjnych – wprowadzono podział na trzy grupy (grupa I – 6 oddziałów, grupa II – 7 oddziałów, grupa III – 8 oddziałów) rozpoczynających zajęcia co kwadrans od godz. 7:45. Na terenie wokół szkoły wyznaczono miejsca dla poszczególnych grup. W czasie niepogody korytarze szkoły zostały podzielone na strefy. Liczba sal lekcyjnych przewyższa liczbę oddziałów (25 sal lekcyjnych na 20 oddziałów szkolnych), co umożliwiło zachowanie dystansu społecznego podczas przerw międzylekcyjnych, tj. po 2 klasy.

Jak wskazała Sekretarz Gminy szkoła posiada własną kuchnię. Wydawanie obiadów odbywa się w reżimie sanitarnym, w 9 turach (przed pandemią były to 2 tury). Stołówka może pomieścić 200 uczniów, a od września 2020 r. wydawane jest nie więcej jak 25 obiadów jednorazowo. Po wejściu do szkoły mierzona jest temperatura ciała (uzyskano zgody rodziców), a uczniowie dezynfekują ręce. W razie problemów zdrowotnych ucznia lub pracownika została zorganizowana izolatka.

W klasopracowniach usunięto pomoce, które nie mogą być zdezynfekowane. Zajęcia odbywają się przy uchylonych oknach, a na przerwach nauczyciele wietrzą sale. Po zakończonych zajęciach przeprowadzana jest dezynfekcja pomieszczeń. W ciągu dnia odkażano klamki i toalety. Każdą czynność odnotowuje się na kartach dezynfekcji pomieszczeń. W celu utrzymania dystansu zmodyfikowano szatnie: uczniowie I-III mają możliwość pozostawienia okryć w swoich klasach (dodatkowe pomieszczenie), natomiast klasy IV-VIII zostawiają okrycie wierzchnie i przybory w szafkach, które zostały rozdzielone z zachowaniem dystansu społecznego. Każdą wizytę interesantów w szkole (dotyczy to również rodziców) należy wcześniej umawiać telefonicznie. Przy głównych drzwiach szkoły zamontowano dzwonek, w celu kontrolowania wchodzących, którzy zobowiązani są do dezynfekcji rąk, mierzenia temperatury oraz nałożenia maseczki ochronnej. Wprowadzono również bezgotówkowe rozliczanie za obiady.

(akta kontroli str. 394-395)

b) w SP Wierzbno liczba sal lekcyjnych także przewyższa liczbę oddziałów szkolnych (10 sal lekcyjnych na 9 oddziałów). Szkoła mieści się w jednym budynku, o dwóch wejściach. Ze względu na specyfikę - liczbą dzieci w placówce – możliwe było zachowanie dystansu społecznego, gdyż klasy liczą odpowiednio: 8 dzieci, 3 dzieci, 5 dzieci, 7 dzieci, 7 dzieci, 5 dzieci, 15 dzieci, 9 dzieci).

Jak wskazała Sekretarz Gminy szkoła nie posiada własnej kuchni, a posiłki w formie cateringu przywożone były ze szkoły w Przytocznej, zaś wydawanie obiadów odbywa się w reżimie sanitarnym w 3 turach. Stołówka może pomieścić 25 uczniów, a od września 2020 r. wydawano jednorazowo nie więcej jak 15 obiadów. Analogicznie jak w szkole w Przytocznej po wejściu do szkoły mierzona była temperatura ciała (uzyskano zgody rodziców), dezynfekowano dłonie, została zorganizowana izolatka oraz usunięto pomoce naukowe, których nie można zdezynfekować. Zajęcia odbywały się przy uchylonych oknach, a na przerwach wietrzono sale. Po zakończonych zajęciach przeprowadzano dezynfekcję pomieszczeń. W ciągu dnia odkażano klamki, poręcze i toalety, co odnotowywano na kartach dezynfekcji pomieszczeń.

Od września 2020 r. w szkole obowiązywała zasada, że uczniowie uczyli się w tych samych salach, a nauczyciele przechodzili z klasy do klasy.

Ze względu na brak szatni, każdy uczeń ma pojedynczą szafkę na okrycie wierzchnie i przybory. Każdą wizytę interesantów w szkole (także rodziców) należało wcześniej umawiać telefonicznie. Przy drzwiach szkoły zamontowano dzwonek, w celu kontrolowania wchodzących, którzy zobowiązani zostali do dezynfekcji rąk, mierzenia temperatury oraz używania maseczki ochronnej.

(akta kontroli str. 394-395)

1.5. Przed rozpoczęciem roku szkolnego 2020/2021 Gmina wyposażyła szkoły i nauczycieli w środki ochrony osobistej. Po przekazaniu przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu w ostatniej dekadzie sierpnia 2020 r. do szkół rozdysponowano m.in.:

- SP Przytoczna – płyn do dezynfekcji 5 l – 57 szt., tj. 285 l, maseczki – 900 szt.,

- SP Wierzbno - płyn do dezynfekcji 5 l – 18 szt. tj. 90 l, maseczki – 500 szt.

W kolejnych tygodniach przekazywano dodatkowe partie materiałów i środków zabezpieczających.

Dodatkowo w sierpniu 2020 r. zakupiono na potrzeby szkół wkłady mydła dezynfekującego, dozowniki płynu dezynfekującego oraz pleksy izolujące ze stojakiem.

Przed rozpoczęciem roku szkolnego 2020/2021 Gmina nie zapewniała nauczycielom oraz pozostałym pracownikom szkół możliwości wykonania testów na COVID-19, natomiast e-mailem z 7 stycznia 2021 r. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna (PSSE) w Międzyrzeczu poinformowała dyrektorów obu szkół o badaniu w kierunku Covid-19 oraz konieczności usunięcia z listy chętnych do badania w kierunku zakażenia SARS CoV-2 osób, które przeszły zakażenie koronawirusem. W mailu z 11 stycznia 2021 r. PSSE w Międzyrzeczu poinformowała, że 12 stycznia 2021 r. odbędą się dobrowolne wymazy dla pracowników administracji szkół i nauczycieli klas I-III.

Organ prowadzący na bieżąco zaspokajał pojawiające się potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół, dotyczące zapewnienia warunków do nauczania zdalnego oraz w zakresie wyposażenia szkół w środki czystości i dezynfekcji, niezbędne w czasie obowiązywania reżimu sanitarnego, a także wyposażenia nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi w sprzęt ochrony osobistej (maseczki, płyny dezynfekcyjne, przyłbice, przesłony z pleksi w miejscu pracy).

(akta kontroli str. 4-6, 102-116)

Sekretarz Gminy wskazała, że gmina wyposażyła nauczycieli i pracowników szkoły w przyłbice, rękawice ochronne, maseczki ochronne, maseczki jednorazowe, maseczki przeciwpyłowe. Zakupiono również dozowniki do dezynfekcji rąk, które znajdują się przy każdym wejściu do budynku szkoły, świetlicy, pracowni komputerowej, hali sportowej. Każda sala lekcyjna, toalety zostały zaopatrzone w mydło dezynfekcyjne, płyny dezynfekujące. Szkoła skorzystała także z możliwości wyposażenia automatycznego dozownika płynów.

Pracowników administracji, pedagogów, logopedę dodatkowo wyposażono w osłonę ochronną z pleksi. Zakupiono 2 myjki ciśnieniowe, dzięki którym możliwe jest dokładne odkażanie pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych. Od początku pandemii, na bieżąco, szkoła dokonuje dezynfekcji pomieszczeń odpowiednimi płynami. Szkoły zostały wyposażone w termometry do pomiaru temperatury.

(akta kontroli str. 396)

1.6. Spełniony został wymóg wyodrębnienia w uchwale budżetowej na dany rok środków w odpowiedniej wysokości na doskonalenie zawodowe nauczycieli (2019 r., 2020 r., 2021 r.). Kwoty planowanych wydatków na wynagrodzenia w stosunku do kwot planowanych wydatków na doskonalenie zawodowe zestawiono poniżej:

- 2019 r. (1%) - 3 317 085 zł, 33 172 zł;
- 2020 r. (1% z korektą do 0,8%) - 3 905 325 zł, 39 054 zł, po korekcie 31 243 zł;
- 2021 r. (0,8%) - 3 682 875 zł, 29 463 zł.

(akta kontroli str. 363-369)

Kwoty wyodrębnione w budżecie Gminy w latach 2019-2021 na doskonalenie zawodowe nauczycieli, uwzględniając stan planistyczny na początek każdego roku budżetowego oraz stan po zmianach dokonanych w trakcie roku budżetowego (na koniec 2019 r. i 2020 r. oraz na koniec I kwartału 2021 r.) prezentowały się następująco:

- wydatki planowane na doskonalenie zawodowe nauczycieli szkół w kolejnych latach: 33 172 zł, 39 054 zł i 29 463 zł;
- wydatki po zmianach na doskonalenie zawodowe nauczycieli szkół w kolejnych latach: 33 172 zł, 31 243 zł, 29 463 zł.

Różnica wystąpiła w 2020 r. w wysokości 7 811 zł. Zmian w rozdziale 80146 - „Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli” (gmina nie planowała w badanym okresie wydatków na doskonalenie w rozdziale 85446) dokonano wyłącznie w roku 2020, gdzie zarządzeniem nr 29.2020 Wójta Gminy Przytoczna z dnia 24 czerwca 2020 r. zmniejszono plan wydatków o ww. kwotę, tj. 7 811 zł, z uwagi na to, iż w budżecie na 2020 rok zaplanowano środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli na poziomie 1 % planowanych wydatków na wynagrodzenia. Natomiast zgodnie ze zmienionymi zapisami w ustawie Karta Nauczyciela powinno być 0,8%. Korekta planu wynikająca z powyższej zmiany nie spowodowała zmniejszenia środków wyodrębnionych na doskonalenie zawodowe poniżej wymaganego poziomu.

W rozdziale 80146 § 4300 widnieje zmiana (zmniejszenie) o 9 060 zł, na którą składały się zmniejszenia: w szkołach podstawowych na wartość 7 811 zł oraz kwota 1 249 zł dotycząca planu wydatków na doskonalenie zawodowe nauczycieli przedszkola.

(akta kontroli str. 397)

Liczba nauczycieli korzystający z dofinansowania dokształcania i doskonalenia w zakresie nauki zdalnej w latach 2019 – 2020 poszczególnych placówkach wyniosła:

- a) SP Wierzbno: w 2019 r. – 4 nauczycieli oraz Rada Pedagogiczna (15 nauczycieli – 4 marca 2019 r., koszt 500 zł), w 2020 r. – 4 nauczycieli oraz Rada Pedagogiczna (szkolenie z zakresu pracy zdalnej G-Suite – 11 maja 2020 r.),
- b) SP Przytoczna: w 2019 r. - 19 nauczycieli oraz Rada Pedagogiczna (6 szkoleń), a w 2020 r. – 14 nauczycieli i Rada Pedagogiczna (szkolenie w zakresie narzędzi internetowych w pracy nauczyciela – 34 osoby, 2 grudnia 2020 r.).

Poza ww. szkoleniami w zawiązku ze zdalnym nauczaniem nauczyciele z podległych gminie szkół uczestniczyli także w innych szkoleniach zwiększających ich kompetencje cyfrowe oraz służące zapewnieniu wsparcia uczniom podczas pandemii i tak m.in.:

- organizacja pomocy psychologiczno – pedagogicznej w pracy na odległość – jedna osoba, kwota 120 zł, 2020 r.;

- lekcje wychowawcze online – budowanie relacji w czasie zdalnej edukacji (19 nauczycieli – 19 listopada 2020 r.).

(akta kontroli str. 371-390, 398-400)

1.7. Gmina, stosownie do art. 10 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, podjęła działania celem zapewnienia warunków umożliwiających kształcenie uczniów w formie zdalnego nauczania poprzez wyposażenie obu szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych ze środków własnych, a także korzystając z innych źródeł, np. w ramach projektów „Zdalna szkoła”, „Zdalna szkoła+” (vide pkt 1.3.).

Ponadto Minister właściwy ds. oświaty z dniem 18 listopada 2020 r. wprowadził zmiany w rozporządzeniu z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹⁰, polegające na przyznaniu nauczycielom dofinansowania zakupu sprzętu lub w oprogramowania, tzw. 500+ dla nauczycieli, w oparciu o nowo dodane § 10c i 10d rozporządzenia. Środki na ten cel zostały przekazane w ramach zwiększenia subwencji. W toku kontroli ustalono, że łącznie w obu szkołach, dla 46 uprawnionych nauczycieli planowano wydatki w wysokości 23 000 zł.). Szkołom przekazano środki w wysokości 19 247,82 zł¹¹, dla 39 uprawnionych, gdyż 7 uprawnionych nie skorzystało z dofinansowania zakupów sprzętu ze środków z subwencji. Środki wypłacone w postaci subwencji samorządom były wystarczające na pokrycie potrzeb szkół w tym zakresie.

(akta kontroli str. 21-41, 401-409)

1.8. W ramach działań gminy Przytoczna oraz współpracy z organizacjami/instytucjami w związku z pandemią Covid-19 najistotniejsze działania podejmowano we współpracy z Wojewodą Lubuskim i Lubuskim Urzędem Wojewódzkim oraz PSSE w Międzyrzeczu, w szczególności w zakresie: przekazywanie szkołom wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministerstwa Zdrowia i MEN dotyczących funkcjonowania szkół, współpraca w procesie tworzenia procedur zapewnienia bezpieczeństwa na terenie gminy oraz placówek oświatowych Gminy, współpraca w sprawach dotyczących testów na Covid-19.

W okresie pandemii stały dyżur telefoniczny prowadził terapeuta d.s. uzależnień, który w szczególnych przypadkach przyjmował także osobiście oraz psycholog z funkcjonującego przy Ośrodku Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.

Istotna ze względów bezpieczeństwa była współpraca z Ministerstwem Edukacji Narodowej w zakresie wniosków o dodatkowe środki ochrony dla szkół i placówek oświatowych, w ramach której pozyskano m.in.: automatyczne dyspensery (SP Przytoczna – 1, SP Wierzbno – 1) i płyny do dezynfekcji oraz współpraca z Komendą Powiatową PSP w Międzyrzeczu i Starostwem Powiatowym w Międzyrzeczu, które nieodpłatnie przekazały płyny do dezynfekcji i maseczki jednorazowe.

W ramach współpracy działalność rad sołeckich poszerzono o wykonywaną codziennie dezynfekcje placów zabaw w poszczególnych sołectwach oraz placów zabaw przy szkołach (środki do dezynfekcji dostarczył Urząd).

(akta kontroli str. 336-340)

¹⁰ Dz.U. 2020 poz. 493 ze zm.

¹¹ 15.747,84 zł - SP Przytoczna (32 osoby) i 3.499,98 zł - SP Wierzbno (7 osób).

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą nie zostały opracowane przez organ prowadzący plany dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, o których mowa w § 5 rozporządzenia¹² Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe (dalej rozporządzenie).

Stosownie do § 5 rozporządzenia organ prowadzący do dnia 31 stycznia danego roku opracowuje na dany rok kalendarzowy plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, uwzględniając:

- 1) wnioski dyrektorów szkół;
- 2) wyniki egzaminu ósmoklasisty, egzaminu zawodowego lub egzaminu maturalnego;
- 3) podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa, ustalone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, zgodnie z art. 60 ust. 3 pkt 1 ustawy – Prawo oświatowe;
- 4) stopień realizacji harmonogramu szkoleń branżowych.

Wójt Gminy w zakresie braku opracowania ww. planów w latach 2019-2021, wyjaśnił: „Gmina Przytoczna w okresie objętym kontrolą nie posiadała planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli zgodnie z § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe. Dyrektorzy szkół podstawowych przedkładali do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego, a organ prowadzący bez sporządzenia planu realizował politykę dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli w oparciu o przedłożone wnioski”.

(akta kontroli str. 8)

IV. Wnioski

Wniosek

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o opracowanie planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli w kolejnych latach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹² Dz. U. z 2019 r. poz. 1653.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 20 lipca 2021 r.

Kontroler
Paweł Pawlak
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis